

Pregled speleološkog istraživanja **Konavala**

Goran Jerković | Speleološki odsjek HPD „Sniježnica“

Miro Marijanović | Speleološki odsjek HPD „Sniježnica“

Anita Trojanović | Speleološki odsjek HPD „Sniježnica“

*Jama na Lučici
Autor: Anita Trojanović*

Uvod

Rad speleološkog odsjeka na jugu Hrvatske je krenuo s osnivanjem HPD-a „Sniježnica“ i počecima rada HGSS stanice Dubrovnik 2008. godine. Speleologija je bila usmjerena na stvaranje i rad članova HGSS-a, stoga je srž bila na tehnikama spašavanja i suhoparnog ulaženja i izlaženja u speleološke objekte. Škole su se organizirale i uspješno provodile, no prvo ozbiljnije istraživanje nastupilo je na speleološkom kampu 2017. godine, gdje se nastavilo s istraživanjem jame Bezdan u zaseoku Vignji u Konavlima. Bio je to mali korak za hrvatsku speleologiju, no veliki za ekipu s juga. Iste godine uslijedio je Skup speleologa Hrvatske u Konavlima, gdje se prezentirao dosadašnji rad društva i rezultati uskršnjeg kampa. Želja za istraživanjem se nastavila, pa je tijekom 2018. godine na području Općine Ston istraženo 19 novih speleoloških objekata. Godine 2019. HPD „Sniježnica“ predaje svoje prve objekte u Katastar speleoloških objekata RH, pretežito s područja Pelješca, okolice Dubrovnika i Konavala. Ubrzo se javlja interes nekolicine članova društva za napredovanjem u vidu topografskog snimanja speleoloških objekata, te se sav fokus prebacuje na edukaciju unutar društva. Bila je to odlična prilika za istražiti objekte u Konavlima po dojavi lokalnog stanovništva. Od početka godine istraženo je i topografski snimljeno ukupno 7 novih objekata te je nastavljeno sustavno istraživanje jame Bezdan. U

radu se prikazuju i tri ranije istražena objekta u Konavlima (Tablica 1.).

Geografski položaj Konavala

Konavle su smještene na krajnjem jugu Republike Hrvatske, na pograničnom području prema Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori (Slika 1.). Pružaju se dinarskim smjerom 35 km od sjeverozapada prema jugoistoku s najvećom širinom od 12 km, ukupne površine od 209,15 km² između morske obale i brdovitog zaleđa. Zaleđe čine planine Sniježnica (1234 m) i Bjelotina (1125 m), koje su prirodne granice prema susjednim državama, što čini Konavle jedinstvenom geografskom cjelinom. Između graničnih planina i priobalnih strmih stijena pruža se tipično krško, aluvijalno polje: Konavosko polje. U polje se slijeva rijeka Ljuta, koja ima stalan tok cijele godine, te bujične rijeke ponornice Konavočica i Kopačica, koje zimi plave polje. Istraženi objekti nalaze se na primorskom grebenu između Konavoskog polja i morske obale, dok se samo jedna špilja nalazi na području konavoskih brda u selu Stravča.

Pregled novoistraženih speleoloških objekata

Od Stipe Maleša – Vuka (SO HPD „Željezničar“) i Gorana Rnjaka – Vjetra (SO HPK „Sv. Mihovil“) dobili smo informaciju o **Jami s Poljica**, koja se nalazi u ogromnoj stijeni poviše sela Poljice. Do nje

Tablica 1. Istraženi speleološki objekti na području Konavala

R. br.	NAZIV OBJEKTA	BROJ PLOČICE	DULJINA (m)	DUBINA (m)	TIP OBJEKTA
1.	Jama s Poljica	21/019	13	7.5	jama
2.	Vilina kamara	21/036	14.5	4.5	špilja
3.	Gizmotova	21/031	115	44	špilja
4.	Bolek i Lolek	21/032	13	2.5	špilja
5.	Duga peć	21/045	42	15.5	špilja
6.	Bačeva jama	21/046	30.5	17	jama
7.	Jama na Lučici	21/047	16	8	jama
8.	Jama na Čiči	21/050	20	15.5	jama
9.	Bogaševina	21/051	21.5	9	špilja
10.	Jama za Vučkom	21/052	16	9.5	jama

21
019

1 JAMA S POLJICA

(Poljice, Konavle)

x: 655182; y: 4707965, z: 454

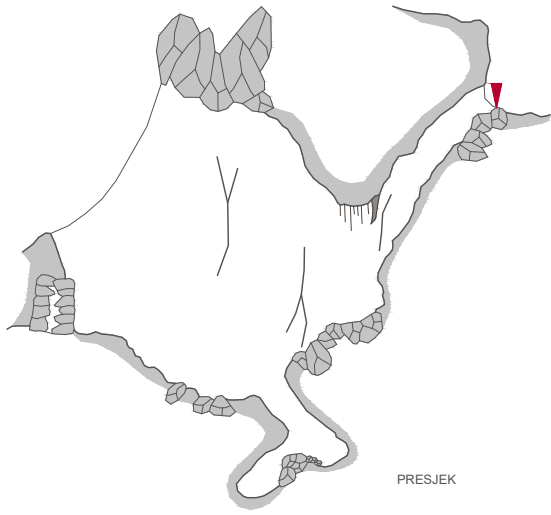
Topografski snimila: Anita Trojanović

Mjerila: Suzana Gabelica

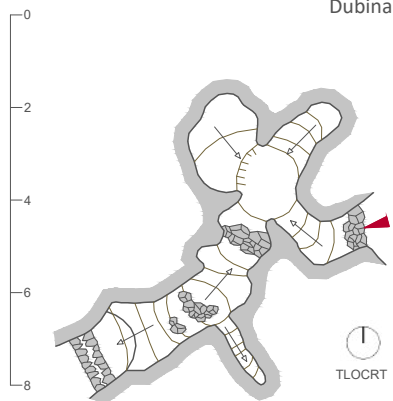
Datum istraživanja: 14. travnja, 2018.

Duljina: 13 m

Dubina: 7.5 m

PRESJEK

TLOCRT

2 VILINA KAMARA

(Vignje, Konavle)

x: 649508; y: 4711935, z: 168

21
036

Topografski snimila: Anita Trojanović

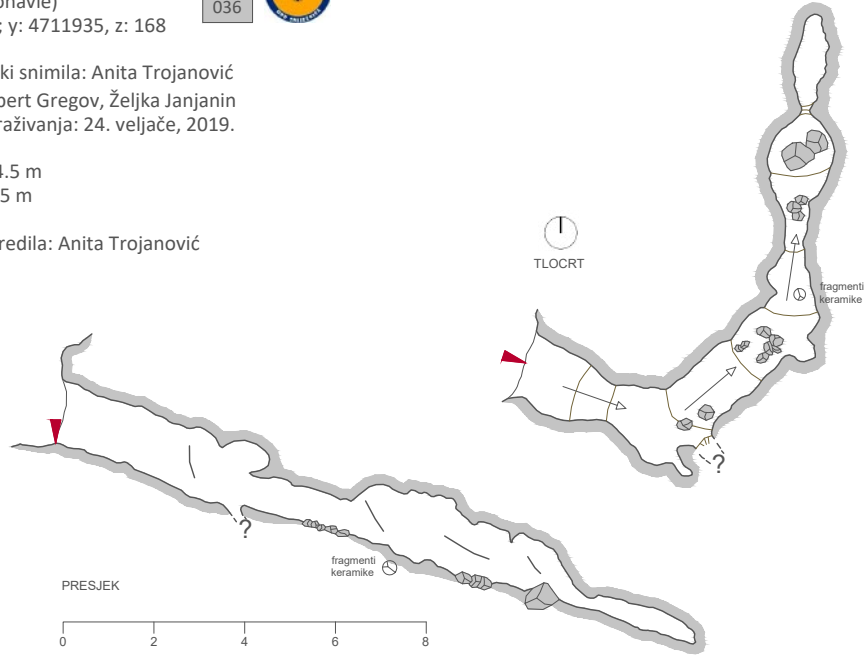
Mjerili: Albert Gregov, Željka Janjanin

Datum istraživanja: 24. veljače, 2019.

Duljina: 14.5 m

Dubina: 4.5 m

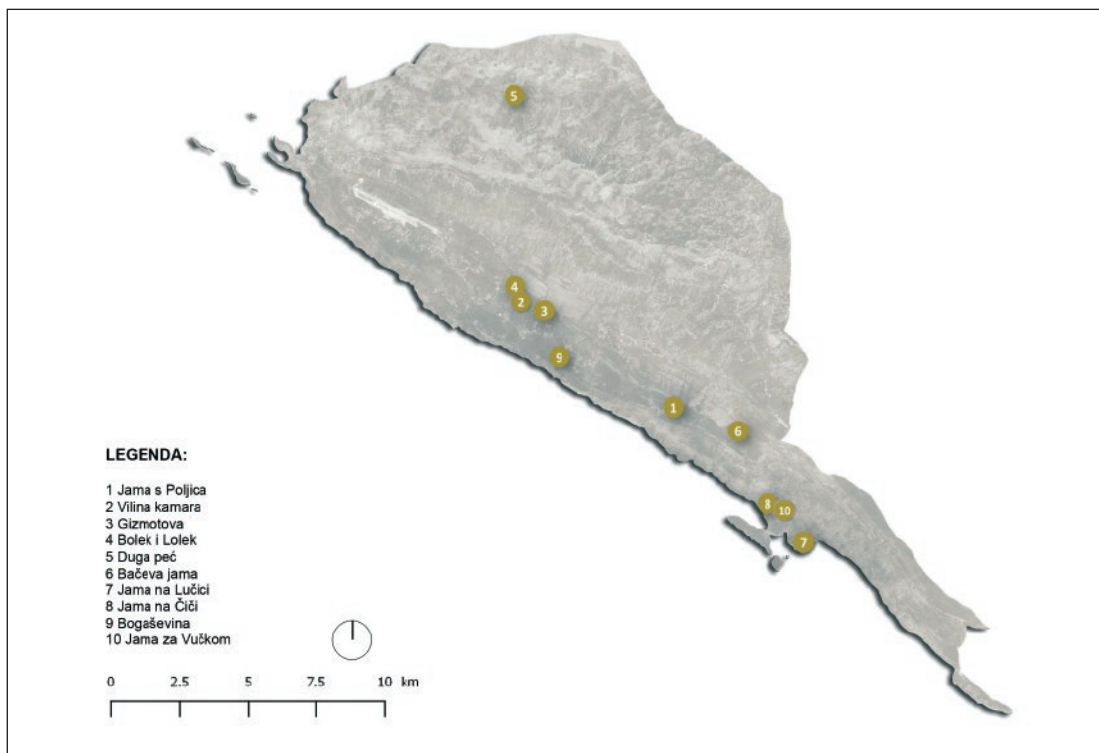
Nacrte priredila: Anita Trojanović

PRESJEK

TLOCRT

Slika 1. Geografski smještaj Konavala i istraženih speleoloških objekata

Autor: Anita Trojanović

vodi uski kozji put, gotovo zarastao. Jamu kreću tražiti Miro Marijanović, Suzana Gabelica i Anita Trojanović. Put i stijena su pogođeni, ali jama se pronalazi tek nakon dodatnog kontaktiranja Vučka i Vjetra. Ulaz jame je širine 1,5 m i visine 0,7 m. Ukupna dubina iznosi 7,5 m, a duljina 13 m. Nakon uske kosine u jami i zasiganih zidova, jama završava još većim otvorom koji je pregrađen suhozidom visokim preko 2 m.

Nakon jutarnjeg istraživanja na Pelješcu, ostalo je još cijelo popodne za provesti na terenu, pa Albert Gregov – Grunf, Željka Janjanin i Anita produžuju do Konavala, gdje ih čeka Jelena Beželj, koja im pokazuje od davnina poznatu, ali neistraženu špilju **Vilina kamara**. Špilju karakterizira kanal blagog nagiba, potpuno suh s puno zemlje i pijeska po dnu. U špilji je primijećeno nekoliko životinjskih gnijezda te ostatci keramike. Širina i visina ulaza iznose 1,4 m, a njena ukupna duljina je 14,5 m.

Gizmotova špilja nalazi se u selu Popovići, točnije u zaseoku Rudine. Na nju je uputio Goran Ra-

doš – Gizmo, aktivni planinar iz HPD-a „Sniježnica“, koji je kao dijete ulazio u nju. Prvi put su u nju ušli Goran Jerković, Miro, Vlaho Koprivica i Željka, koji su je i opremili. Dočekala ih je ogromna količina otpada koji se godinama bacao ispred i u jamu. Nakon toga je uslijedilo istraživanje i topografsko snimanje

Slika 2. Ekipa s akcije čišćenja Gizmotove špilje

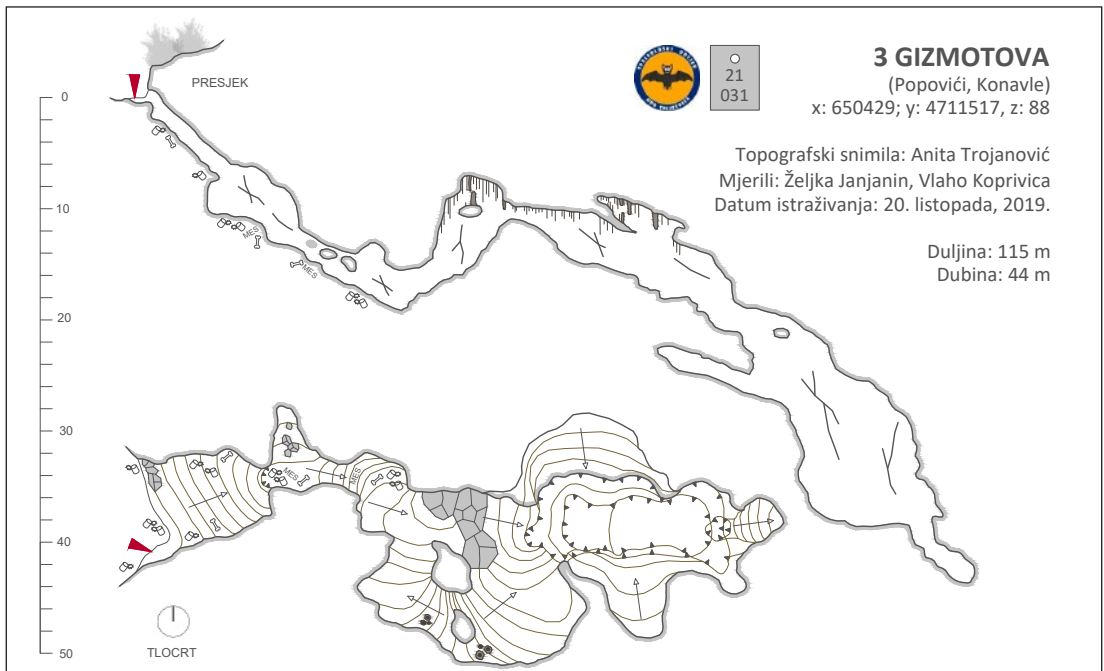
Autor: Anita Trojanović

Slika 3. Ulaz u Dugu peć
Autor: Anita Trojanović

u kojem su sudjelovali Anita, Marija Pleština, Mario Begić, Nataša Miloslavić, Vlaho i Željka. Ulaz jame je pukotina duga 10 m, a visina u najvišem dijelu seže do 2 m. Dno ulazne kosine gotovo je nevidljivo pod slojem smeća, među kojim su uočeni i metci. Potom

slijedi manja vertikala, koja se dalje širi u prostranu dvoranu prepunu stropnih siga i saljeva. Iz dvorane se nastavlja vertikala prema dnu, kojeg prekriva zemljani sloj čiji je presjek vidljiv i izmjeren preko 5 m. Jama nema perspektivu za daljnje istraživanje

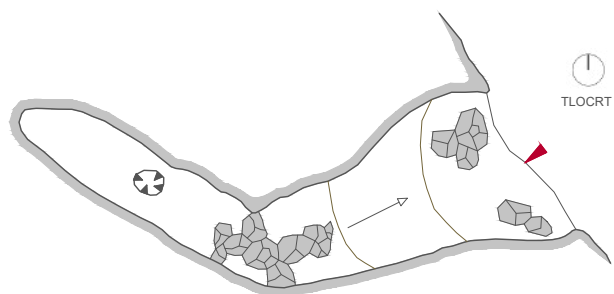
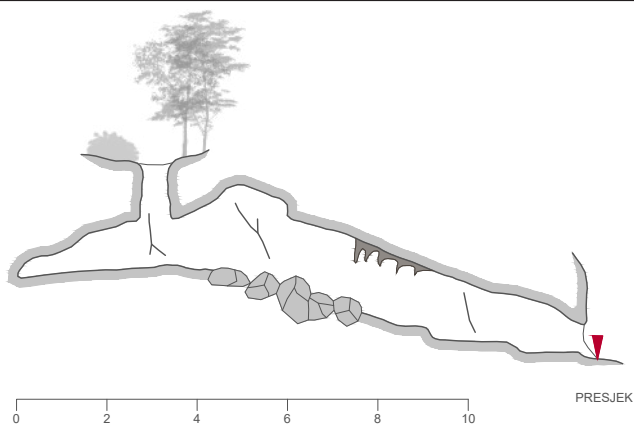
4 BOLEK I LOLEK

(Komaji, Konavle)
x: 649380; y: 4712378, z: 33

Topografski snimio: Goran Jerković
Mjerio: Miro Marijanović
Datum istraživanja: 25. siječnja, 2020.

Duljina: 13 m
Dubina: 2.5 m

Nacrte priredila: Anita Trojanović

te ukupno iznosi 115 m duljine i 44 m dubine. 3. listopada 2020. godine špilja je očišćena u sklopu projekta „Čisto podzemlje“, te je izvađeno ukupno 7 kubičnih metara otpada (Slika 2.).

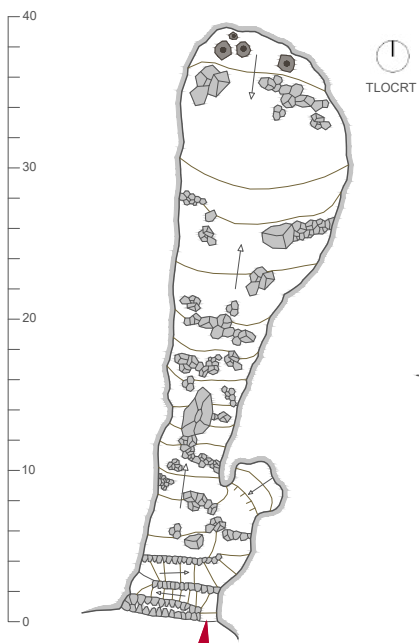
Početkom 2020. godine, Goran i Miro se upuštaju u topografsko snimanje speleoloških objekata. U tome im pomaže Anita, te svi troje s ostatkom ekipe iz odsjeka kreću u intenzivno istraživanje Konavala. Prva je na red došla špilja na magistrali pored koje svi prolaze gotovo svaki dan, pa se za nju uvijek govorilo: „Lako ćemo.“ Odmah poslije Nove godine s viškom prikupljenih kilograma kreću u snimanje. Špilja **Bolek i Lolek**, kako su je nazvali po novom dvojcu crtača, duga je 13 m i duboka 2,5 m, te pri kraju ima pukotinu visoku 2 m. Isti dan istražuju i špilju **Duga peć**, koja se nalazi na suprotnom kraju Konavala, u selu Stravča na Konavoskim brdima, na 450 m većoj nadmorskoj visini. Nju im je nekoliko mjeseci ranije spomenuo mještananin Pero Brailo. Špilja se nalazi 100 m sjeverno od ceste koja povezuje sela Stravču i Dubu Konavosku. Do iste se dolazi poljskim putem, preko plodne oranice na čijem se rubu smjestila špilja.

Duga je 42 m, a duboka 15,5 m. Na ulaznom dijelu nalazi se suhozidni podzid visok 3 m te rampa. Špilja je služila za prenočište stada i sklanjanje od vremenskih neprilika (Slika 3.).

Ulaz je južno orijentiran, tako da većinu dana sunčeve zrake dopiru do polovice špilje. Na bočnim stranama su vidljivi saljevi, dok se sa stropa pružaju manji stalaktiti i zavjese. U špilji obitavaju brojni golubovi. Perspektiva za daljnje istraživanje ne postoji, ali za ponovni posjet sigurno da (Slika 4.).

Slika 4. Topografsko snimanje Duge peći
Autor: Anita Trojanović

○
21
045

5 DUGA PEĆ

(Stravča, Konavle)

x: 649342; y: 4719394, z: 486

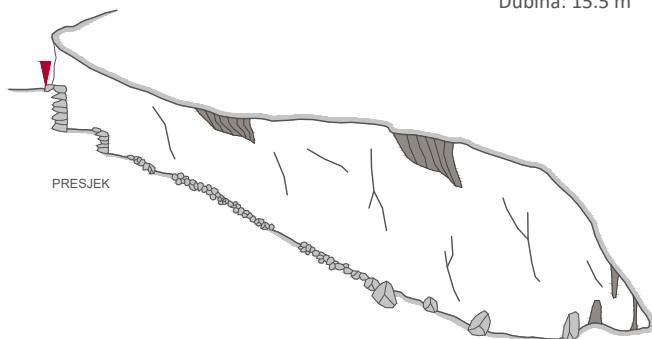
Topografski snimio: Miro Marijanović

Mjerio: Goran Jerković

Datum istraživanja: 25. siječnja, 2020.

Duljina: 42 m

Dubina: 15.5 m

6 BAČEVA JAMA

(Pločice, Konavle)

x: 657526; y: 4707109, z: 256

Topografski snimio: Miro Marijanović

Mjerila: Anita Trojanović

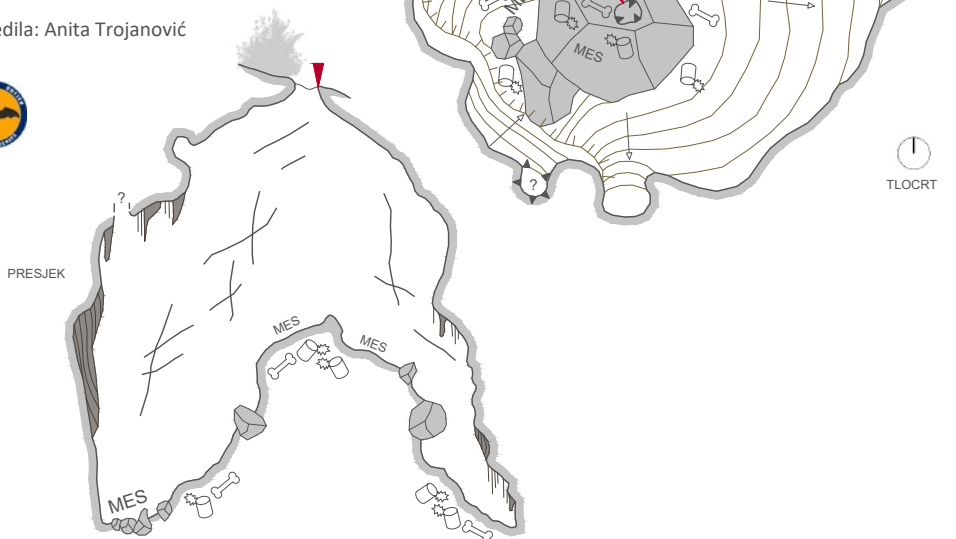
Datum istraživanja: 2. veljače, 2020.

Duljina: 30.5 m

Dubina: 17 m

Nacrte priredila: Anita Trojanović

○
21
046

PRESJEK

○
TLOCRT

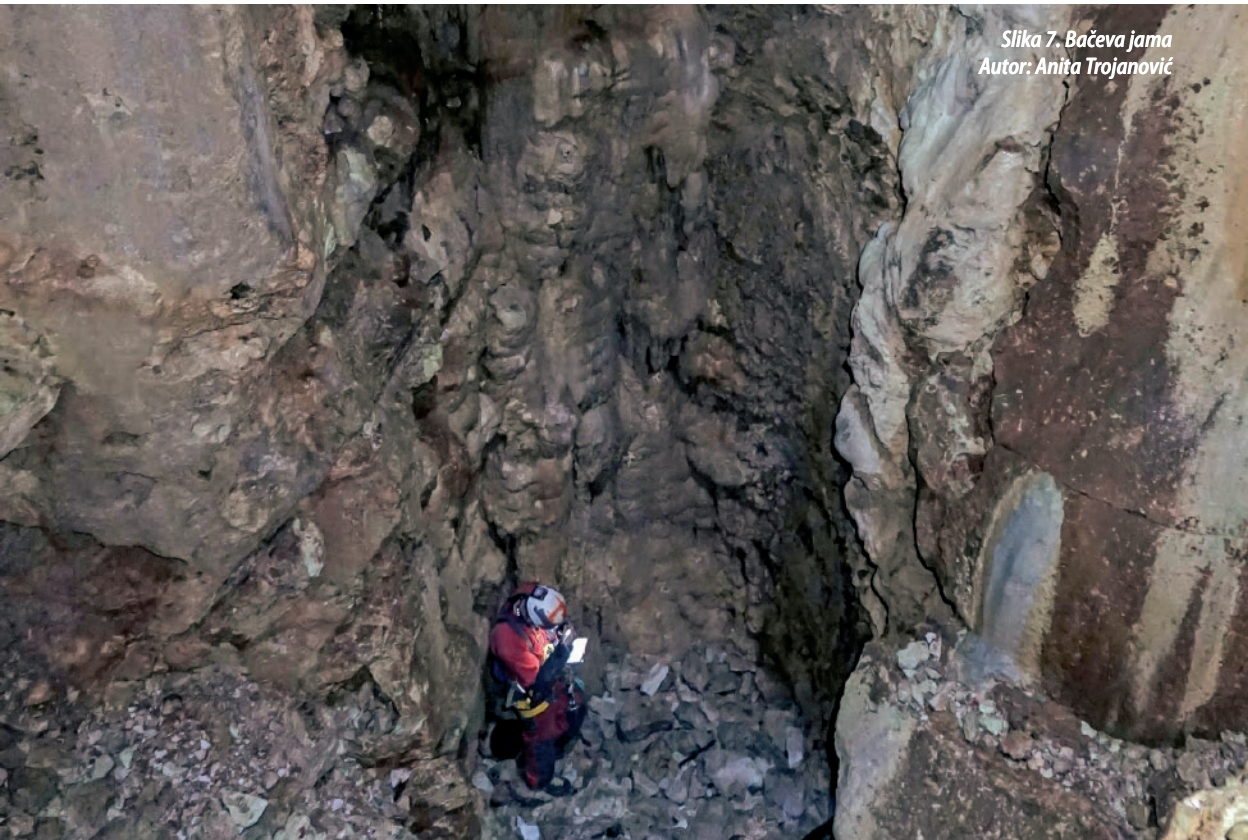
*Slika 5. Bombe i životinjske kosti u Bačevoj jami
Autor: Anita Trojanović*

*Slika 6. Bomba u Bačevoj jami
Autor: Anita Trojanović*

Po drugi put Anita i Miro odlaze tražiti **Bačevu jamu** u selo Pločice s Perom Skvrcom, ovoga puta uspješno, uz prethodnu provjeru sa starijim mještanima. Ime je dobila po činjenici da se oduvijek u nju nešto bacalo, a redovito su to bile strvine uginulih životinja. Jama se nalazi 50 m sjeverno od lokalne ceste koja povezuje sela Pločice i Mikulići. Promjer ulaza je manji od metra, no bez obzira na to, u njoj se nalaze kubici otpada, kosti-

ju i pirotehnike (Slika 5., Slika 6.). Anita vježba postavljanje, dok Miro brusi papir za crtanje. Pri kraju vertikale, Anita naglas broji bombe – ukupno 10 komada. U središnjem dijelu jame nalazi se ogromna stijena oko koje se u cijelosti može hodati. Miro po silasku pronalazi raspalu vrećicu s bombama, minobacačku granatu i zahrđalu vojnu kacigu. Jamu sa svih strana krasi stalaktiti i zidni saljevi (Slika 7.) Dubina jame iznosi 17 m i

*Slika 7. Bačeva jama
Autor: Anita Trojanović*

nema perspektivu za daljnje istraživanje. Po završetku istraživanja policija je obaviještena o pronalasku minsko-eksplozivnih sredstava, koja su vrlo brzo uklonjena iz jame.

Ribarsko selo Molunat se pokazalo kao oaza speleoloških objekata. Pronađene „moluntske sirene“ su: **Jama na Lučici**, **Jama na Čiči** i **Jama za Vučkom**. Koordinate **Jame na Lučici** opet daje Vjetar. Anita i Goran odlaze autom do uvale Lučice, odakle se bilo potrebno probijati 200 m kroz gusti sloj makije. Ulaz u jamu je dimenzija 1,5 m (Slika 8.). Anita je oprema, dok Goran crta svoje prve speleoteeme. Jamu karakterizira uska i izdužena pukotina kroz koju su se probili korijeni stabala te pukotina širine svega 15 cm. Dno je prekriveno kamenjem i u njoj se nalaze životinjske kosti. Ukupna dubina iznosi 8 m. Iduća je **Jama na Čiči**, koju istražuju Anita, Goran i Miro. Jama je smještena uz cestu pred ulaz u selo, što je izazvalo veliku znatiželju ljudi koji su uspoređivali sa svojim vozilima. Na sreću, na vrijeme je zaustavljen dolazak policije do jame. Radilo se o prijavi mještanke koja je mislila da u selo dolaze ilegalni migranti. Goran i Miro ulaze u jamu, dok Anita

ostaje vani fotografirati i pozdravljati prolaznike (Slika 9., Slika 10.). Jama je duboka 15,5 m. Na dnu ostaje upitnik na mjestu uskog kanala koji vodi prema moru. Treću istraženu jamu, **Jamu za Vučkom**, pokazuje Vlaho Ljubenko, s kojim Anita odlazi i uzima trag s GPS uređajem. No na dan istraživanja Anita zaboravlja GPS i vodi Gorana i Mira misleći da će vrlo lako pronaći jamu. Ekipa se provlači kroz makiju na 30 °C, te nakon 3 sata bezuspješne potrage odlazi na hladnu pivu. Nakon par dana Anita, Goran, Suzana i Vedran Pavlović odlaze s GPS uređajem do jame. Vedran preuzima postavljanje, dok Goran priprema sprave za crtanje. Anita opet ostaje vani fotografirati, dok Suzana uzima njenu kacigu i odlazi u jamu s obećanjem da više neće zaboravljati opremu. Jama ima ulaznu vertikalnu od 5 m, nakon koje slijedi sipar s još jednim skokom na dno, koji završava manjom dvoranom kamenitog dna. Ukupna dubina ove jame iznosi 9,5 m.

Nakon Molunta ekipa se seli na selo Radovčice, gdje im špilju **Bogaševinu** pokazuje mještatinin Pero Ljubić. Za špilju se u selu oduvijek znalo, te je kod ljudi izazivala znatiželju o svojoj dubini i sadržaju

*Slika 8. Ulaz u Jamu na Lučici
Autor: Anita Trojanović*

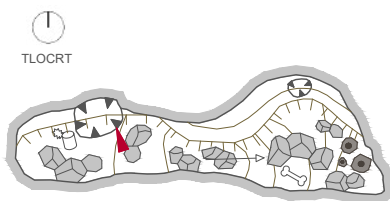
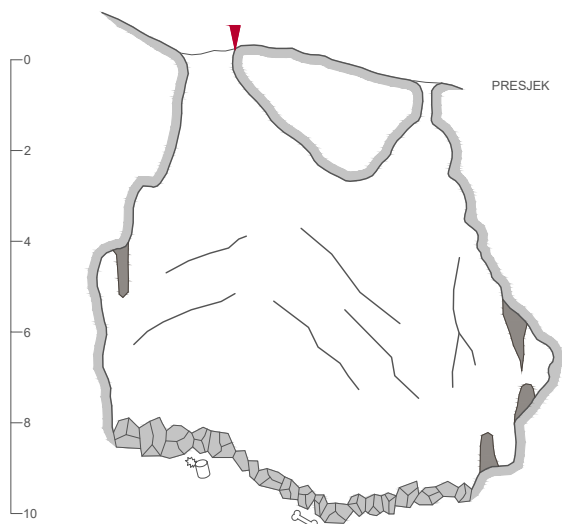
○
21
047

7 JAMA NA LUČICI

(Molunat, Konavle)
x: 659961; y: 4703045, z: 25

Topografski snimio: Goran Jerković
Mjerila: Anita Trojanović
Datum istraživanja: 8. veljače, 2020.

Duljina: 16 m
Dubina: 8 m

8 JAMA NA ČIČI

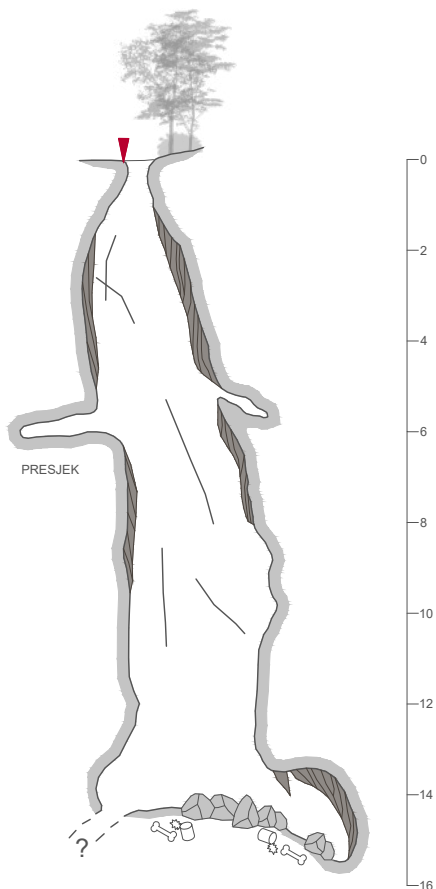
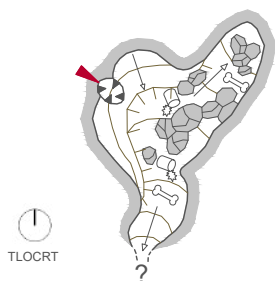
(Molunat, Konavle)
x: 659987; y: 4704461, z: 114

Topografski snimio: Goran Jerković
Mjerio: Miro Marijanović
Datum istraživanja: 25. veljače, 2020.

Duljina: 20 m
Dubina: 15.5 m

Nacrte priredila: Anita Trojanović

○
21
050

9 BOGAŠEVINA

(Radovčiči, Konavle)

x: 650982; y: 4709810, z: 386

Topografski snimio: Goran Jerković

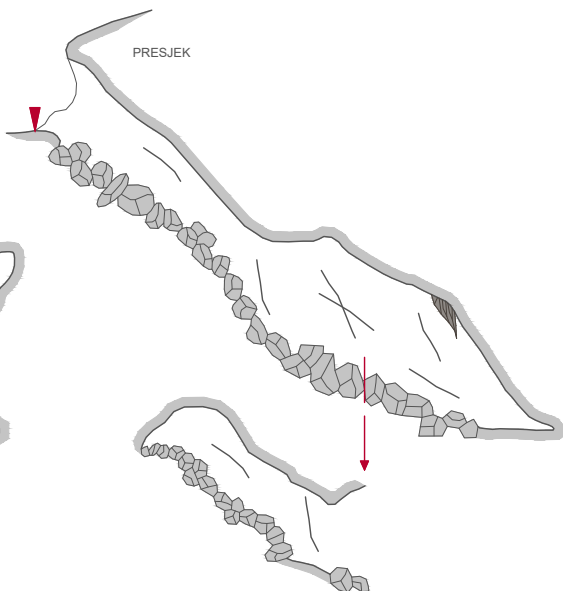
Mjerio: Miro Marijanović

Datum istraživanja: 21. svibnja, 2020.

Duljina: 21.5 m

Dubina: 9 m

Nacrte priredila: Anita Trojanović

10 JAMA ZA VUČKOM

(Molunat, Konavle)

x: 659081; y: 4703960, z: 77

Topografski snimio: Goran Jerković

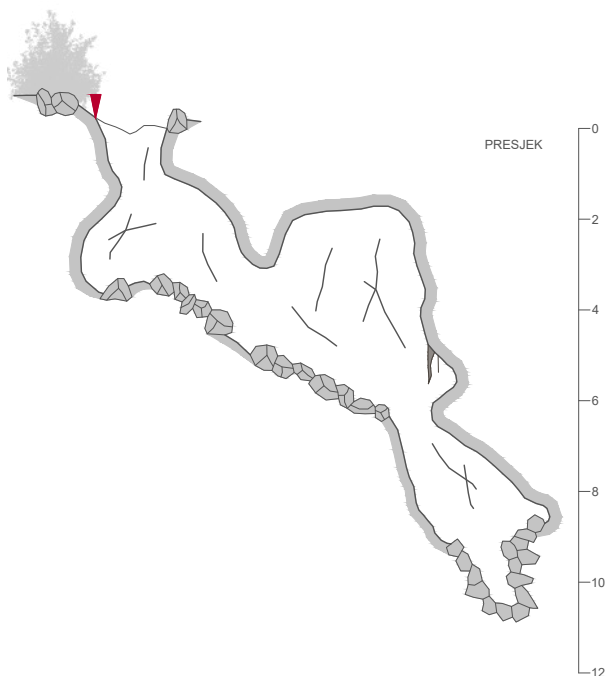
Mjerila: Suzana Gabelica

Datum istraživanja: 12. kolovoza, 2020.

Duljina: 16 m

Dubina: 9.5 m

Nacrte priredila: Anita Trojanović

*Slika 9. Jama na Čiči
Autor: Anita Trojanović*

*Slika 10. Jama na Čiči
Autor: Anita Trojanović*

unutrašnjosti. Istraživačku ekipu čine Anita, Goran i Miro. Špilja je strma, kamenitog dna i ekipa pazi na odrone. Pred kraj se nalazi bočni kanal duljine 6,5 m. Ukupna duljina iznosi 21,5 m.

Nastavak istraživanja jame Bezdán

Jama **Bezdán** (Slike 11.,12.) nalazi se u Komajima, točnije, u zaseoku Vignji. Njena dubina iznosi 142 metra. Posljednje istraživanje u jami se provelo tijekom uskršnje ekspedicije 2017. godine u organizaciji SO-a HPD-a „Sniježnica“, a nakon toga se u nju ulazilo za potrebe speleološke edukacije. Krajem kolovoza 2020. godine, Grunf i Miro trajno opremaju jamu za istraživanje, dok Marija i Željka „ukliještene“ ostaju vani s hladnom pivom. Nakon 15 dana Anita, Goran, Suzana i Vedran ulaze u jamu u pohod na brojne upitnike. No cijelo popodne se iskoristilo na snalaženje u jami, pronalaženje upitnika s nacрта i lažnih markacija.

Idući vikend u jamu ulaze Anita, Goran i Miro. Odlaze do najdubljih dijelova, do „Izletničke dvorane“, gdje istražuju upitnik koji prethodno nije bio označen na nacrtu. Toga dana je snimljeno 50 m kanala. Anita i Goran koriste u rujnu još jednu kišnu nedjelju za odlazak u jamu. Spuštaju se do

predzadnje vertikale u jami, gdje istražuju dva upitnika. Anita oprema vertikalne dijelove, dok Goran za njom vrijedno snima i gradi kolekciju nacрта za speleološki ispit. Posljednjim ulaskom je istraženo i snimljeno 90 m novih kanala, čime su se zatvorila još dva upitnika.

Zaključak

Speleološki odsjek HPD-a „Sniježnica“ do sada je istražio četrdesetak označenih speleoloških objekata na području Dubrovačko-neretvanske županije. Maleno društvo polako, ali sigurno radi na unutarnoj edukaciji i napredovanju članova. Konavle im, s planinom Sniježnicom i primorskim grebenom, predstavljaju veliki izazov u pronalasku novih i neistraženih objekata. U tome im uvelike pomažu lokalni stanovnici s dojavama o njima davno poznatim špiljama i jamama.

Literatura

- Trojanović, A. (2015): Interpretacija kulturnog krajobraza Konavala, Agronomski fakultet, Zavod za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtnu umjetnost

Slika 11. Jama Bezdán
Autor: Anita Trojanović

*Slika 12. Jama Bezdán
Autor: Anita Trojanović*

A Review of Speleological Research of Konavle Region

Between April 2018 and October 2020, members of the Speleology Department of Croatian Mountaineering Club "Sniježnica" researched and recorded the total of ten new speleological sites. Those were typically quick researches in home environment, carried out as other research was simultaneously being conducted on Pelješac and Mt Sniježnica, respectively. As of September 2020, systematic research of the deepest section of Bezdán Cave has been proceeded. All the sites have been recorded based on information provided by local populace and colleagues from other speleology departments who had conducted their own research in the Konavle Municipality area. Most sites are located on the southern ridge of Konavle Field and the coast, with just one cave located in the Konavle hills area, in the village of Stravča. The members of our Speleological department found the Konavle research particularly useful for training in topographic recording, as well as improving the quality of equipping speleological sites.